

INTERPELLASJON OG SPØRSMÅL.

1.

Interpellasjon fra Ronny Kjelsberg (Rødt)

Etablering av "Kystnasjonalparker" i Sør-Trøndelag

Interpellasjonen ble behandlet 2. oktober 2008 kl. 14.20-14.40.

Det er ei prioritert nasjonal oppgave å stanse nedbygginga av inngrepsfri natur i Norge. I Sør-Trøndelag, som ellers i landet, ser vi et stadig sterkere press fra forskjellige former for utbygging som bidrar til å redusere denne viktige nasjonale arven.

Det er et stort trykk på de gjenværende INON-områdene langs kysten av Trøndelag, fra hyttebygging, vegbygging, næringsdrift, kraftlinjer og ikke minst utbygging av vindkraft og småkraft. Det haster derfor å sette i gang en prosess for å etablere et sterkere vern av kystnaturen, gjerne gjennom ei form for «kyst-nasjonalparker».

Jeg vil vise til Riksrevisjonens beske kritikk av arealforvaltninga fra 2007, Dok. 3:11 (2006–2007):

- Dagens arealforvaltning bidrar til en nedbygging av områder som Stortinget har vektlagt skal ivaretas
- Store sammenhengende naturområder reduseres.
- Nedbyggingen har konsekvenser for viktige verdier som friluftsliv, kulturminner og kulturmiljøer, produktive jordressurser, kulturlandskap og det biologiske mangfoldet.
- Det mangler nasjonal oversikt over hvilke konsekvenser dagens arealforvaltning har for verdiene som skal ivaretas.

Direktoratet for naturforvaltning sier følgende om inngrepsfrie naturområder og kystområder spesielt:

"Norge har den største naturmessige variasjonen blant de nordiske landene. Vi har også et internasjonalt ansvar for å forvalte unike og sjeldne naturtyper, arter og bestander av planter og dyr som kun finnes her i landet, eller har sin hovedutbredelse her. Norge har eksempelvis et spesielt ansvar for å bevare et representativt utsnitt av våre fjord- og kystområder og fjellområder, områder en ikke finner tilsvarende andre steder. Å hindre at det skjer tyngre tekniske inngrep er et av tiltakene som er nødvendig for å ivareta denne variasjonen."

Regjeringa har fulgt dette videre opp i Soria Moria-erklæringa som fokuser på at stadig færre områder er uberørt av tekniske inngrep, og at vi må gi sterkere beskyttelse til slike områder. I Stortingsmelding nr 26 (2006-2007) om Regjeringens miljøpolitikk blir det slått fast at en skal stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010, og at det inngrepsfrie arealet er et viktig måltall i denne sammenhengen, ut fra at inngrepsfrie områder er spesielt viktige for å bevare det biologiske mangfoldet.

Etablering av større verneområder på kysten av Trøndelag kan bidra til en god oppfølging av Stortingsmelding nr 26 (2006-2007), Riksrevisjonens gjennomgang og Norges spesielle ansvar for våre fjord- og kystområder.

Nesten alle nasjonalparkene ligger i dag i fjellområdene, men når det gjelder kystnaturen i

Midt Noreg med sine spesielle landskap og naturområde, vekslina mellom fjord og fjell, rik fuglefauna, botaniske verdier og kystregnskog, så er det i dag berre verna lommer av naturen, og ikke større område.

For å sikre et varig vern av større deler av denne kystnaturen, kan ei form for nasjonalpark være et naturleg valg.

I Lov om naturvern står det: «§ 3. For å bevare større urørte eller i det vesentlige urørte eller egenartede eller vakre naturområder kan arealer av statens grunn legges ut som nasjonalpark.»

Fordi det er lite igjen av store, sammenhengende INON-områder langs kysten i Midt Norge, er det vanskelig å se for seg nasjonalparker i tradisjonell forstand med «større urørte naturområde».

Man kan likevel se for seg verneområder som dekker et stort område, og som inneholder små og store felt av inngrepsfri natur og område med lite inngrep, som blir sett i sammenheng som ett verneområde, med tilsvarende vern som i en nasjonalpark.

Verneforskrifta for slike områder må sannsynligvis både regulere hva som skjer i naturområdene, og samtidig legge noen restriksjoner på hva man kan gjøre i områder med bosetting og næring innenfor en slik «Kystnasjonalpark».

I denne sammenhengen er det også mulig å legge opp til en plan for å reversere eksisterende inngrep i verneområdet og gjenvinne tidligere tapt inngrepsfri natur. Det kan f.eks dreie seg om å legge om kraftlinjer når konsesjonen utløper.

Kystkulturlandskapet kan inngå som en viktig del av kystnasjonalparkene. Store omleggingar i samfunnet generelt, og landbruket spesielt, har gjort at dei små, tradisjonelle bruka langs Trøndelagskysten i stor grad har kommet bort. Gamle kystlyngheier gror igjen på grunn av mangel på beiting.

Mange sjøfuglarter er i tilbakegang på grunn av overfiske av kystnære fiskearter. Dette gir ekstra grunn til bekymring, og det er ikke tilstrekkeleg med et vern som avgrensar seg til å verne hekkeplassene for å ta vare på disse artene. Dette er fuglar som ofte flyr over lange avstander for å finne føde, slik at vern av større, sammenhengende områder blir spesielt viktig for disse. I tillegg utgør Trøndelagskysten et viktig overvintringsområde for ei rekke andre arter, og som område for hvile og næringssøk for mange arter trekkfugl. Dette gjeld spesielt mange vadefuglarter.

Ut i fra dette, ønsker jeg å spørre om fylkesordføreren vil ta et initiativ til å få etablert større verneområde langs kysten av nasjonalparklignende karakter før store deler av de inngrepsfrie arealene går tapt for alltid.

Uten å ville legge føringer på den vidare prosessen, vil jeg, som eksempel, nevne to områder langs kysten av Sør-Trøndelag som kan være aktuelle å vurdere for å etablere ei form for "kystnasjonalparker". Det er området rundt Hemne, Snillfjord, Agdenes og deler av Orkdal og området rundt Osen og Roan i Sør-Trøndelag og Flatanger og Namdalseid i Nord-Trøndelag.

FYLKESORDFØREREN GA FØLGENDE SVAR:

Nasjonalparkplanen, vedtatt av Stortinget i 1993, er nå under slutføring. Av de i alt 9 områdene i denne planen i Trøndelag, går ingen ned til kysten. Det foreligger nå ingen statlige planer om å etablere nasjonalparker langs kysten, med unntak av et område i Østfoldt. I dette

verneforslaget er en del prinsipielle problemstillinger omkring bosetting, hytter, kulturlandskap m.m. berørt, da dette er det første nasjonalpark-forslaget i denne type natur i Norge.

En nasjonalpark må bestå i det vesentlige av statlig grunn. Skjærgården er i hovedsak privateid, men det vurderes om sjøarealer, som jo er i statlig eie, kan inngå som statlig eiendom i en slik nasjonalpark.

Foruten slutføring av nasjonalpark-planen, arbeides det med vern av skogarealer og med en marin verneplan (i første rekke under vann), slik at den type verneområder som interpellanten Ronny Kjelsberg tar til orde for ikke ligger inne i eksisterende statlige verneplaner.

Av kystnære verneområder i vårt fylke er Froan landskapsvernområde og naturreservat i Frøya kommune det største og viktigste

De problemstillingene som Kjelsberg tar opp er reelle og en nasjonalpark kan være et verktøy for å regulere inngrep, men det finnes også andre mulige verktøy.

Av disse kan nevnes:

1. Regulering i medhold av plan- og bygningsloven. For regulering av et større område til naturvernformål/bevaring, vil en kunne komme opp i problemer omkring erstatning, idet kommunene vil bli erstatningspliktige. Det er mulig å lage en statlig reguleringsplan, men dette er lite benyttet.

2. Natur- og kulturpark: Prosjekt på gang i Valdres, etter europeisk modell.

3. Biosfærepark: Dette er et opplegg innenfor Unesco. Ingenting er på gang i Norge i dag, men tanker om et pilotprosjekt omkring Forollhogna nasjonalpark forteligger.

Sistnevnte to modeller er mer ”nedenfra og opp” modeller, som inkluderer lokalsamfunnene, i forhold til tradisjonelle verneprosesser i Norge, som gjerne kommer fra Stortinget/Regjeringen. De to modellene gjør det også mulig å kombinere delområder som skal utvikles når det gjelder bosetting, turisme, lokalt næringsliv med delområder som skal settes av mer urørt.

Etablering av større verneområder er en omfattende prosess med mange ulike og til dels motsetningsfylte interesser. En bærekraftig balanse mellom bruk og vern er ett av hovedpunktene i slike verneprosesser. Dette forholdet har også fått sentral plass i flere stortingsmeldinger.

Med bakgrunn i interpellantens forslag og mitt svar, vil fylkesordføreren ta kontakt med kommunene for drøfte ideen om å etablere natur- og kulturparker, bla for oppfølging av strategisk reiselivsplan gjennom utviklingsprogrammet Kysten er klar.

Følgende forslag ble fremmet:

1. Fylkesordfører Tore O. Sandvik(DNA):

Sør-Trøndelag fylkeskommune går inn for å i samarbeid med berørte kommuner, Fylkesmannen, Direktoratet for naturforvaltning, miljø-/ naturvernorganisasjoner og næringsinteresser få utredet etablering av større verneområder langs kysten av nasjonalparklignende karakter, der nærliggende inngrepsfrie områder blir sett i sammenheng med felles verneforskrift.

2. Representanten Torhild Aarbergsbotten(H):

Tilleggs punkt:

Det forutsettes at berørte grunneiere får kompensasjon for områdene som blir lagt inn i verneområdet.

Votering:

Forslag 1 ble vedtatt mot 9 stemmer(FRP,SP)

Forslag 2 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sør-Trøndelag fylkeskommune går inn for å i samarbeid med berørte kommuner, Fylkesmannen, Direktoratet for naturforvaltning, miljø-/ naturvernorganisasjoner og næringsinteresser få utredet etablering av større verneområder langs kysten av nasjonalparklignende karakter, der nærliggende inngrepsfrie områder blir sett i sammenheng med felles verneforskrift.

Det forutsettes at berørte grunneiere får kompensasjon for områdene som blir lagt inn i verneområdet.

2.

Felles interpellasjon fra Senterpartiet i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag til felles fylkesting 30.sept-2okt.2008 v/ Randi Sollie Denstad

Elektrifisering av Trønderbanen, Meråkerbanen og Rørosbanen

Før behandling ble interpellasjonen gjort om til spørsmål.

Spørsmålet ble behandlet 2. oktober 2008 kl. 14.10-14.20.

I forbindelse NTP 2010-2019 har Jernbaneverket utarbeidet en utviklingsplan for Trønderbanen på strekningen Trondheim – Steinkjer. I utredningen som primært er rettet mot persontrafikken, analyseres nødvendige tiltak for å oppnå kjøretid Trondheim- Steinkjer ned mot 1 time og 45 min mot dagens reisetid på 2 timer og 6 minutter. Imidlertid blir det understreket at elektrifisering ikke er aktuelt i første del av planperioden, men at tiltakene vurderes på lengre sikt.

Trønderbanen har et stort potensial både nord og sør for Trondheim, men tiltakene på Trønderbanen får verken plass i den ordinære planrammen eller med +20 prosent ramme.